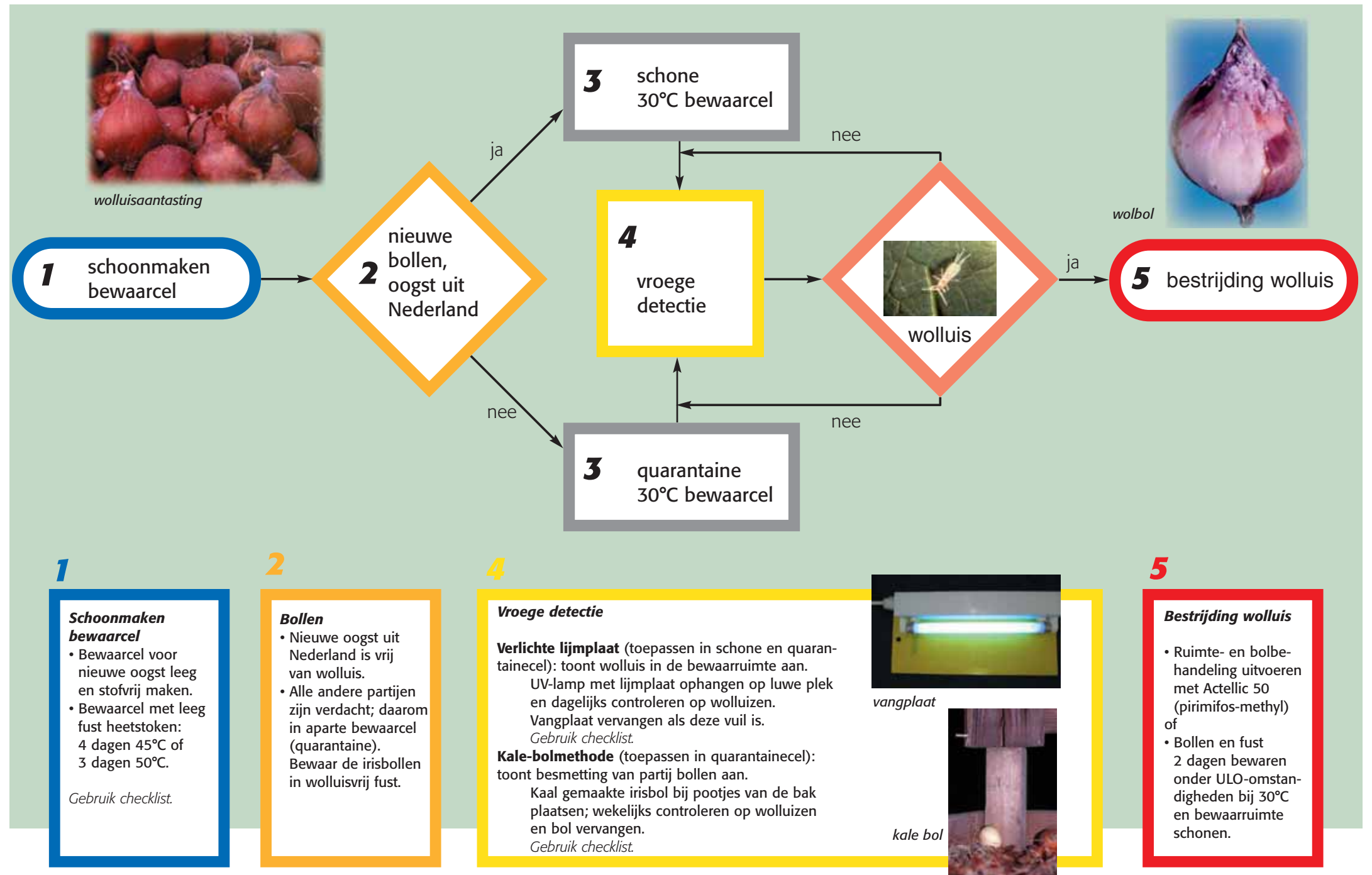

Stappenplan aanpak wolluis bij warme bewaring

• TEKST : COR CONIJN, PPO SECTOR BLOEMBOLLEN LISSE

Wolluis kan in de bewaring van irisbollen soms voor lastige problemen zorgen. Een goede beheersing in de cel en rond het fust kan veel problemen voorkomen. PPO ontwikkelde een stappenplan voor wolluispreventie tijdens de lange bewaring bij 30°C. Hygiënemaatregelen en een vroege detectie kunnen een plaag van wolluizen voorkomen met een minimale inzet en afhankelijkheid van Actellic.

Bij irisbollen die langer dan 6 weken bij 30°C staan kan schade ontstaan door een wolluisplaag. Eén wolluisgeneratie voltrekt zich bij 30°C namelijk in drie weken. Voor irisbollen bestemd voor vroege bloei, die maar kort in de 30°C staan, is de kans op een plaag nihil. Deze bollen kunnen echter wel op hun beurt fust en bewaarruimte besmetten. Met kennis uit onderzoek van de Universiteit Leiden en het vroegere LBO heeft PPO een stappenplan ontwikkeld, waarmee wolluisplagen tijdens de lange bewaring zoveel mogelijk worden voorkomen. Voorwaarde is dat de in het stappenplan voorgeschreven werkzaamheden nauwgezet worden opgevolgd. Het toepassen van checklisten voor bijvoorbeeld schonen van de bewaarcellen, quarantainecel en detectiemethoden is daarbij noodzakelijk. Door dit op te nemen in een kwaliteitszorgsysteem is een continue uitvoering en controle gewaarborgd.

STAP 1: LETTEN OP BEWAARRUIMTE EN FUST
De wolluis kan zich alleen handhaven in de bewaring, fust en kassen. Wolluizen kunnen zonder voedsel zeer lang overleven. Onderzoek toonde aan dat dit bij 4°C wel 8 maanden kan zijn. Fust en bewaarruimten vormen daarom een besmettingsrisico. Met een heetstookbehandeling, een droge warmtebehandeling van tenminste 4 dagen 45°C of 3 dagen 50°C zijn fust en bewaarruimte wolluisvrij te maken.

STAP 2: HERKOMST BOLLEN

Door in een schone bewaarruimte uitsluitend nieuwe oogst irisbollen in schone bakken of kisten te plaatsen is de kans op

een wolluis plaag nihil. Irisbollen van het Nederlandse veld zijn namelijk vrij van wolluis. De iriswolluis Phenacoccus emansor komt op het Nederlandse veld niet voor. Plaats geen andere bollen in deze bewaarruimten. Besmetting kan namelijk opgelopen worden door contact met risicopartijen zoals fresia's, importbollen of irisbollen van andere bewaarbedrijven die geen bedrijfshygiënische maatregelen hebben getroffen.

STAP 3: LET OP RISICOPARTIJEN

Risicopartijen dienen in een aparte bewaarcel (quarantainecel) te worden opgeslagen. Door de partijen los van elkaar op te slaan, door bijvoorbeeld 0,5 meter tussen de partijen open te

laten, wordt besmetting vanuit licht besmette partijen naar andere partijen in dezelfde cel enige tijd voorkomen. De verspreiding van wolluizen vindt namelijk plaats door de jonge wolluizen die niet kunnen vliegen maar van bak naar bak lopen. Het spreekt voor zich dat betreden van de quarantainecel een risico inhoudt en dus met beleid moet gebeuren.

STAP 4: VROEG WAARNEMEN

Om er zeker van te zijn dat er geen wolluis aanwezig is, kan gebruik gemaakt worden van vroege detectie methoden zoals de verlichte vangplaat of de kale-bolmethode. Voordat schade

optreedt, worden de wolluizen met deze methoden gevonden en kan tijdig ingegrepen worden.

STAP 5: TIJDIG BESTRIJDEN

Bij het vinden van wolluis met bovengenoemde detectie methoden kan schade worden voorkomen door direct een ruimtebehandeling uit te voeren met Actellic (pirimifos-methyl). Als alternatief is het mogelijk de partijen een ULO-behandeling te geven bij 30°C en vervolgens de lege bewaarruimte via een heetstookbehandeling te reinigen.

Dit onderzoek is gefinancierd door het Productschap Tuinbouw